

Sygn. akt III AUa 1441/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Ewa Stryczyńska

Sędziowie: SA Anna Kubasiak

SO del. Marcin Graczyk (spr.)

Protokolant: sekr.sądowy Karolina Majewska

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2017 r. w Warszawie

sprawy A. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji A. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 20 maja 2015 r. sygn. akt XIV U 915/14

oddala apelację.

Anna Kubasiak Ewa Stryczyńska Marcin Graczyk

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie A. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z dnia 16 grudnia 2013r. nr (...). Sąd I instancji w uzasadnieniu wyroku wskazał, że decyzją z dnia 16 grudnia 2013 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. na podstawie na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 oraz art. 18 ust. 8, 9 i 10, art. 20 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.) stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia A. B. podlegającej ubezpieczeniom jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60 % kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wynosi, za kwiecień 2012r. kwotę 8966,88 zł. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał m.in., że proporcjonalnemu zmniejszeniu podlega kwota najniższej podstawy wymiaru, zatem brak było podstaw do pomniejszenia podstawy wymiaru składek za miesiąc kwiecień 2012 r.

Odwołanie od decyzji złożyła A. B., wnosząc o jej zmianę w całości i orzeczenie, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za kwiecień 2013 roku wynosi 896,69 złotych. Odwołująca się zarzuciła decyzji naruszenie art. 18 ust. 10 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego błędną wykładnię a w konsekwencji niewłaściwe jego zastosowanie tj. uznanie, iż w razie niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca proporcjonalnemu zmniejszeniu podlega jedynie kwota najniższej podstawy wymiaru składek pomimo, iż z powoływanego przepisu

wynika, że proporcjonalnemu zmniejszeniu podlega każdy wymiar składek a jedynie sposób obliczenia tego proporcjonalnego zmniejszenia powinien nastąpić według przepisów wskazanych w pkt. 9 art. 18 ustawy tj. według zasad zmniejszania najniższej podstawy wymiaru składek w razie objęcia ubezpieczeniem emerytalnym lub rentowym co nie oznacza, iż zmniejszyć można jedynie podstawę najniższą. W ocenie odwołującej się w żadnym wypadku przepis nie wskazuje, że proporcjonalnemu zmniejszeniu podlega jedynie składka najniższa. Zdaniem odwołującej się powyższe stałoby bowiem w sprzeczności z zasadą równego traktowania obywateli przez państwo. Ponadto A. B. zaskarżonej decyzji zarzuciła naruszenie zasady utraty praw nabytych oraz zasadę zaufania obywateli do organu państwowego.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. wniósł o jego oddalenie, a ponadto zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił, że A. B. w ramach pozarolniczej działalności gospodarczej prowadzi (...). Z powyższego tytułu od dnia 1 stycznia 2012 r. dokonała zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego oraz do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

Za miesiąc kwiecień 2012 r. odwołująca się sporządziła dokument rozliczeniowy (ZUS DRA), w którym podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe określiła w kwocie równej 8.966,88zł. oraz podstawę na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 2.828,31 zł. Deklaracja ZUS DRA wpłynęła do organu rentowego w dniu 9 maja 2012 r. A. B. w terminie dokonała wpłaty składek na ubezpieczenia społeczne w łącznej kwocie 2.860,43 zł.

Z ustaleń faktycznych Sądu I instancji wynika ponadto, że w okresie od 4 kwietnia 2012 r. do 28 sierpnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacił A. B. zasiłek z funduszu chorobowego. W dniu 04 czerwca 2012 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wpłynął dokument korygujący za kwiecień 2012 r. w ten sposób, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe uległa pomniejszeniu do kwoty 896,69 zł.

Zaskarżoną decyzją z dnia 16 grudnia 2013 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia A. B. podlegającej ubezpieczeniom jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60 % kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wynosi: za kwiecień 2012 r. 8.966,88 zł (na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, ubezpieczenie chorobowe i ubezpieczenie wypadkowe).

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego, w tym w szczególności deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA za miesiąc kwiecień 2012 r. i korekty tej deklaracji. Wszystkie te dowody stanowiły potwierdzenie okoliczności faktycznych przyznanych w toku procesu przez strony i w ocenie Sądu I instancji nie budziły wątpliwości.

Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie nie było zasadne i podkreślił, że spór w rozpoznawanej sprawie i sprowadzał się do wykładni przepisów określających zasady ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą oraz możliwość proporcjonalnego zmniejszenia tej podstawy w przypadku, gdy powstanie lub ustanie obowiązku ubezpieczeń emerytalnych i rentowych nastąpiło w trakcie miesiąca, bądź też w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca, jeżeli z tego tytułu ubezpieczony spełnia warunki do przyznania zasiłku.

Sąd I instancji podkreślił, że zgodnie z art. 18 ust. 8 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2015 r. poz. 121 jednolity tekst), podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne osoby prowadzącej pozarolniczą działalność stanowi co do zasady zadeklarowana przez nią kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe na dany rok kalendarzowy. Ustalona w powyższy sposób podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne osoby prowadzącej pozarolniczą działalność ulega

proporcjonalnemu zmniejszeniu w dwóch przypadkach.; po pierwsze, wówczas gdy osoba prowadząca pozarolniczą działalność zostaje objęta obowiązkiem ubezpieczeń społecznych w trakcie miesiąca kalendarzowego lub ustał wobec niej obowiązek tych ubezpieczeń w trakcie miesiąca kalendarzowego i w związku z tym podlega im tylko przez część tego miesiąca, po drugie, wtedy gdy przez część miesiąca osoba prowadząca pozarolniczą działalność jest niezdolna do pracy. W myśl ust. 9 powyżej cytowanego przepisu za miesiąc, w którym nastąpiło odpowiednio objęcie ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi lub ich ustanie i jeżeli trwały one tylko przez część miesiąca, kwotę najniższej podstawy wymiaru składek zmniejsza się proporcjonalnie, dzieląc ją przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni podlegania ubezpieczeniu. Ustęp 10 stanowi zaś, że zasady zmniejszania najniższej podstawy wymiaru składek, o których mowa w ust. 9, stosuje się odpowiednio w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca, jeżeli z tego tytułu ubezpieczony spełnia warunki do przyznania zasiłku.

Sąd Okręgowy podkreślił, że zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy pozostawało wyjaśnienie treści cytowanego ust. 9 art. 18 ustawy, a mianowicie czy przepis ten zezwala o na proporcjonalne zmniejszenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zadeklarowanej w kwocie wyższej od najniższej podstawy wymiaru składek. Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie i doktrynie poglądem, wykładnia przepisów musi zawsze w pierwszym rzędzie brać pod uwagę językowe znaczenie tekstu prawnego. Taki pogląd, który Sąd I instancji podzielił, w sposób jednoznaczny wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 lutego 2012 roku, I UK 276/11 (LEX nr 1313671) stwierdzając, że „przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają wykładni ścisłej. Nie powinno się stosować do nich wykładni celowościowej, funkcjonalnej lub aksjologicznej w opozycji do wykładni językowej, jeżeli ta ostatnia prowadzi do jednoznacznych rezultatów interpretacyjnych, a zatem nie można ich poddawać ani wykładni rozszerzającej, ani zężającej, modyfikującej wyczerpująco i kazuistycznie określone przez ustawodawcę uprawnienia do świadczeń”.

Stosując zatem zasady wykładni językowej do ustalenia treści interpretowanego przepisu art. 18 ust. 9 ustawy systemowej Sąd Okręgowy stwierdził, że przepis ten przewidując możliwość proporcjonalnego zmniejszenia podstawy wymiaru za miesiąc, w którym nastąpiło odpowiednio objęcie ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi lub ich ustanie i jeżeli trwały one tylko przez część miesiąca, stanowi, że „kwotę najniższej podstawy wymiaru składek zmniejsza się proporcjonalnie ...”. Powyższe oznacza, że możliwość korekty występuje tylko w przypadku, gdy podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą była ustalona (zadeklarowana) w wysokości 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 8 art. 18 ustawy. Przepis ten pozostawiając osobom prowadzącym pozarolniczą działalność możliwość określenia wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, ustalił jednocześnie jej dolną granicę. Faktycznie zatem najniższa podstawa wymiaru może być zadeklarowana (ustalona) w wysokości 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy.

W ocenie Sądu I instancji, brzmienie art. 18 ust. 9 ustawy wskazuje, że prawo do proporcjonalnego zmniejszenia ustawy mają tylko osoby prowadzące działalność pozarolniczą, które opłacają składki na ubezpieczenia społeczne w najniższej wysokości. Sąd Okręgowy podniósł, że wyniki przedstawionej wykładni językowej, znajdują potwierdzenie w wykładni celowościowej. Istotne jest bowiem, że w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i ich wysokość nie są powiązane z osiągniętym faktycznie przychodem, lecz wyłącznie z istnieniem tytułu ubezpieczenia i zadeklarowana przez ubezpieczonego kwotą, niezależnie od tego, czy ubezpieczony osiąga przychody i w jakiej wysokości. Po stronie osoby prowadzącej pozarolniczą działalność istnieje zatem uprawnienie do zadeklarowania w granicach zakreślonych ustawą dowolnej kwoty jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, wobec czego sposób w jaki realizuje to uprawnienie zależy wyłącznie od jej decyzji. Konsekwencją tego jest jednakże brak możliwości proporcjonalnego zmniejszenia składki, w stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy. Pogląd taki, na gruncie analogicznych ustaleń faktycznych, wyraził Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 11 czerwca 2014r. (III AUa 361/14- LEX nr. 1474575) i Sąd Okręgowy w całości podzielił go na gruncie niniejszej sprawy.

Z rozważań Sądu Okręgowego wynika również, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest uprawniony do kwestionowania kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jeżeli mieści się ona w granicach określonych ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych (uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010 roku, II UZP 1/10 - 575822). W konsekwencji racjonalne jest unormowanie, że prawo do proporcjonalnego zmniejszenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe dotyczy tylko podstawy wskazanej w wysokości wymaganej przepisami prawa. Skoro bowiem osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, jak wyżej podniesiono, posiada swobodę deklarowania kwoty podstawy wymiaru, to posiada ona uprawnienie do samodzielnego określania tej podstawy także w przypadku, gdy ubezpieczeniu podlega przez część miesiąca.

W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustalająca za miesiąc kwiecień 2012 r. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe A. B. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w wysokości 8.966,88 zł. jest prawidłowa i wobec tego odwołanie A. B. jako niezasadne podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴§ 1 k.p.c.

Odwołująca się zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego w całości i zarzuciła mu naruszenie art. 18 ust. 9 i 10 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej „Ustawa”) poprzez jego błędną wykładnię, a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie tj. uznanie, iż w razie niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca proporcjonalnemu zmniejszeniu podlega jedynie kwota najniższej podstawy wymiaru składek pomimo, iż z powoływanego przepisu wynika że proporcjonalnemu zmniejszeniu podlega każdy wymiar składek, a jedynie sposób obliczenia tego proporcjonalnego zmniejszenia powinien nastąpić według przepisów wskazanych w ust. 9 art. 18 Ustawy tj. według zasad zmniejszania najniższej podstawy wymiaru składek w razie objęcia ubezpieczeniem emerytalnym lub rentowym co nie oznacza, iż zmniejszyć można jedynie podstawę najniższą.

Apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia w całości i uwzględnienie odwołania A. B. od decyzji ZUS I Oddziału w W. z dnia 16 grudnia 2013 roku poprzez orzeczenie, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za kwiecień 2013 roku wynosi 896,69 złotych. W uzasadnieniu apelacji odwołująca podniosła, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane z naruszeniem przepisów prawa materialnego i jako takie nie może się ostać.

Zdaniem apelującej Sąd I instancji przyjął błędne stanowisko jakoby art. 18 Ustawy nie dopuszczał proporcjonalnego pomniejszania składek innych niż najniższa. Odwołująca podkreśliła, że art. 18 ust. 10 jasno wskazuje, iż w razie niezdolności do pracy przez część miesiąca składki w razie spełnienia przez ubezpieczonego prawa do zasiłku podlegają zmniejszeniu, na zasadach wskazanych w ust. 9 art. 18. W żadnym wypadku przepis ten nie wskazuje, że proporcjonalnemu zmniejszeniu podlega jedynie składka najniższa jak twierdzi Sąd I instancji. Powyższe stałoby bowiem w sprzeczności z zasadą równego traktowania obywateli przez państwo. Przedmiotowy zarzut dodatkowo potwierdza jednoznaczne stanowisko judykatury, zgodnie z którym: „Prawidłowa interpretacja art. 18 ust. 9 i 10 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wskazuje, że nie chodzi o zawężanie możliwości proporcjonalnego pomniejszania jedynie najniższej podstawy wymiaru składek, ale podkreślenie, że nawet najniższa podstawa wymiaru podlega proporcjonalnemu pomniejszeniu. Skoro prawo do proporcjonalnego pomniejszenia podstawy wymiaru składek ustawodawca przyznał osobom deklarującym minimalną podstawę wymiaru składek, to tym bardziej takiego prawa nie można pozbawiać ubezpieczonych, którzy zadeklarowali wyższą podstawę wymiaru składek od minimalnych. ” (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 23 maja 2013, sygn. akt: III AUA 1510/2012). Identyczne stanowisko, zgodnie z którym: „Art. 18 ust. 9 i 10 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2007 r. Nr 11 poz. 74 z późn. zm.) stanowią wyjątki od reguły wyrażonej w art. 18 ust. 8 tejże ustawy i pozwalają na proporcjonalne pomniejszenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność. Wyjątkowość ust. 9 i 10 nie sprowadza się jednak do zawężenia możliwości proporcjonalnego pomniejszenia jedynie najniższej podstawy wymiaru składek, lecz tylko do wskazania, iż nawet najniższa podstawa wymiaru może ulec proporcjonalnemu obniżeniu. ” zajął również Sąd Apelacyjny w Katowicach, w wyroku z dnia 29.08.2013 o sygn. akt: III AUA 2257/2012.

W ocenie odwołującej przedstawiona przez Sąd I Instancji wykładnia art. 18 ust. 9 i 10 Ustawy sprzeczna jest z wykładnią celowościową i systemową powołanych powyżej regulacji, a nadto godzi w zasadę równego traktowania ubezpieczonych.

Odpowiedź na apelację organu rentowego została zwrócona na podstawie art. 132§ 1 k.p.c. W dalszym toku postępowania apelacyjnego organ rentowy nie złożył skutecznie odpowiedzi na apelację.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja odwołującej jest bezzasadna i podlega oddaleniu.

Przyjmując ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji za prawidłowe, niesporne pomiędzy stronami, należy stwierdzić, że według oświadczeń samej odwołującej się, prowadzi ona pozarolniczą działalność gospodarczą i opłaca z tego tytułu składki na ubezpieczenia społeczne od kwietnia 2012 r. Za kwiecień 2012r. odwołująca się zadeklarowała jako podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne kwotę 8.966,88 zł. Następnie wystąpiła z wnioskiem o wypłatę zasiłku chorobowego od 4 kwietnia 2012r. do 28 sierpnia 2013r. Bezsporne w sprawie było, jak ustalił Sąd Okręgowy, że A. B. złożyła w dniu 4 czerwca 2012 r. korektę dokumentu rozliczeniowego za miesiąc kwiecień 2012 r., dokonując proporcjonalnego pomniejszenia składek za ten miesiąc.

Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy decydujące znaczenie ma przesądzenie czy przepisy art.18 ust. 10 w zw. z art.18 ust. 9 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2016r. poz.963 ze zm.; dalej określanej jako u.s.u.s.) - przy braku w tej materii innych przepisów - zezwalają na proporcjonalne zmniejszenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zadeklarowanej w kwocie wyższej od najniższej podstawy wymiaru składek, stanowiącej 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek ogłoszonego w trybie art.19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy, w sytuacji niezdolności ubezpieczonego do pracy trwającej przez część miesiąca, jeżeli z tego tytułu ubezpieczony spełnia warunki do przyznania zasiłku za ten miesiąc.

Zgodnie z art. 18 ust. 8 u.s.u.s. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. Składka w nowej wysokości obowiązuje od 1 stycznia do 31 grudnia danego roku. Zgodnie z art. 18 ust.9 u.s.u.s. za miesiąc, w którym nastąpiło odpowiednio objęcie ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi lub ich ustanie i jeżeli trwały one tylko przez część miesiąca, kwotę najniższej podstawy wymiaru składek zmniejsza się proporcjonalnie, dzieląc ją przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni podlegania ubezpieczeniu. Art.18 ust. 10 u.s.u.s. stanowi natomiast, że zasady zmniejszania najniższej podstawy wymiaru składek, o których mowa w ust. 9, stosuje się odpowiednio w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca, jeżeli z tego tytułu ubezpieczony spełnia warunki do przyznania zasiłku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji - w stanie faktycznym niniejszej sprawy - dokonał prawidłowej wykładni przepisów art. 18 ust. 8, 9 i 10 u.s.u.s., uznając, że możliwość zmniejszenia proporcjonalnie podstawy wymiaru składek na zasadach art. 18 ust. 10 w zw. z art. 18 ust.9 u.s.u.s., mają tylko osoby deklarujące najniższą podstawę wymiaru składek niż najniższa określona w art. 18 ust.8 u.s.u.s. Przede wszystkim wykładnia ta odpowiada brzmieniu w/w przepisów, jak również - znajduje uzasadnienia w wykładni celowościowej i systemowej.

Sąd Apelacyjny zgadza się w tym zakresie ze stanowiskiem zaprezentowanym przez Sąd Najwyższy w motywach wyroku z 8 października 2015 r. (w sprawie o sygn. I UK 449/14; LEX nr 1817648), a także w motywach wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 11 czerwca 2014r. (sygn. III AUa 361/14; LEX nr 1474575).

Podkreślenia wymaga, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, zgodnie z utrwalonym w judykaturze Sądu Najwyższego stanowiskiem, wykładnia przepisów powinna w pierwszym rzędzie uwzględniać językowe znaczenie tekstu prawnego.

Organ rentowy i Sąd I instancji mają zatem rację powołując się na uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 7 lutego 2012 r. (sygn. I UK 276/11; LEX nr 1313671), w którym zawarty został pogląd, że „przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają wykładni ścisłej. Nie powinno się stosować do nich wykładni celowościowej, funkcjonalnej lub aksjologicznej w opozycji do wykładni językowej, jeżeli ta ostatnia prowadzi do jednoznacznych rezultatów interpretacyjnych, a zatem nie można ich poddawać ani wykładni rozszerzającej, ani zwężającej, modyfikującej wyczerpująco i kazuistycznie określone przez ustawodawcę uprawnienia do świadczeń”. Powyższe stanowisko wyrażane było wielokrotnie w rozstrzygnięciach wydawanych przez Sąd Najwyższy i ma charakter utrwalony (podobnie por. wyrok Sądu Najwyższego z 16 sierpnia 2005 r., sygn. I UK 378/04; OSNP 2006 nr 13-14, poz. 218; nadto wyrok z 23 października 2006r., sygn. I UK 128/06; OSNP 2007 nr 23-24, poz. 359, a także wyrok z 29 stycznia 2008r., sygn. I UK 239/07; OSNP 2009 nr 7-8, poz. 103 oraz wyrok z 4 marca 2008r., sygn. II UK 129/07; OSNP 2009 nr 11-12, poz. 155 i wyrok z 19 maja 2009r., sygn. III UK 6/09; LEX nr 509028). Sąd Apelacyjny zgadza się z powyższym poglądem i podziela argumenty, które przemawiają na rzecz uznania wykładni językowej przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych, jako wiodącej, tym bardziej, że w rozważanej sprawie treść przepisu stanowiącego podstawę do rozstrzygnięcia sporu nie wywołuje żadnych wątpliwości interpretacyjnych od strony językowej.

Bezspornie art. 18 ust. 9 u.s.u.s. - przewidując możliwość proporcjonalnego zmniejszenia podstawy wymiaru za miesiąc, w którym nastąpiło odpowiednio objęcie ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi lub ich ustanie i jeżeli trwały one tylko przez część miesiąca - stanowi, że „kwotę najniższej podstawy wymiaru składek zmniejsza się proporcjonalnie (...)”. Stosując zatem wprost wykładnię językową należy wskazać, że przepis ten pozwala osobie prowadzącej pozarolniczą działalność na proporcjonalne zmniejszenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w okolicznościach przewidzianych dyspozycji przepisu art. 18 ust.9 u.s.u.s. tylko w sytuacji, gdy dotyczy to deklarowanej podstawy wymiaru składek w wysokości 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w art. 18 ust. 8 u.s.u.s., bądź też deklarowanej w wysokości, o której mowa w art. 18a ust. 1 u.s.u.s.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 u.s.u.s. płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż do 10 dnia następnego miesiąca - dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie. Płatnik określony w art.47 ust. 1 pkt 1 i 3 u.s.u.s. przysyłając stosowne deklaracje rozliczeniowe i opłacając składki za dany miesiąc dopiero w następnym miesiącu, dysponuje zatem wiedzą co do tego, czy i w jakim okresie poprzedniego miesiąca był zdolny do pracy (prowadzenia działalności gospodarczej) oraz w jakiej wysokości podstawę wymiaru składki chce zadeklarować za poprzedni miesiąc.

Należy w tym miejscu podkreślić, że wskazana regulacja art.18 ust. 8 u.s.u.s., pozwala osobom prowadzącym pozarolniczą działalność samodzielnie określać i deklarować wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, zakreślając jedynie jej dolną granicę. W przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i ich wysokość nie są powiązane z osiągniętym faktycznie przychodem, lecz wyłącznie z istnieniem obowiązkowego tytułu podlegania ubezpieczeniom i zadeklarowaną przez ubezpieczonego kwotą, niezależnie od tego, czy ubezpieczony osiąga przychody i w jakiej wysokości. Po stronie osoby prowadzącej pozarolniczą działalność istnieje zatem uprawnienie do zadeklarowania w granicach zakreślonych ustawą dowolnej kwoty jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jedynie nie niższej niż wskazana w art.18 ust. 8 u.s.u.s., czy w art.18 a ust. 1, wobec czego sposób w jaki ubezpieczony realizuje to uprawnienie zależy wyłącznie od decyzji tej osoby. Ograniczenie co do maksymalnej miesięcznej wysokości podstawy wymiaru składek obowiązuje jedynie w odniesieniu do podstawy wymiaru składek deklarowanych na ubezpieczenia chorobowe i wypadkowe, wskazane w art. 20 ust. 3 u.s.u.s.

Bezspornie w świetle obowiązujących przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i judykatury Sądu Najwyższego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest uprawniony do kwestionowania kwoty podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne zadeklarowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność, jeżeli mieści się ona w granicach określonych ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych (zob. m.in. uchwała 7 Sędziów Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2010 r.; sygn. II UZP 1/10; OSNP 2010/21-22/267).

W konsekwencji racjonalne jest unormowanie, że prawo do proporcjonalnego zmniejszenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe dotyczy tylko podstawy wskazanej w wysokości najniższej wymaganej przepisami prawa. Skoro bowiem osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą posiada swobodę deklarowania kwoty podstawy wymiaru w wysokości wyższej niż najniższa wskazana w art.18 ust. 8 u.s.u.s., to posiada ona uprawnienie do samodzielnego określania tej podstawy także w przypadku, gdy podlega ubezpieczeniu tylko przez część miesiąca lub przez część miesiąca jest niezdolna do pracy spełniając z tego tytułu warunki do przyznania zasiłku.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w stanie faktycznym i prawnym niniejszej sprawy nie ma podstaw, aby uznać, że odwołująca się może skorzystać z prawa do proporcjonalnego zmniejszenia podstawy wymiaru składek na podstawie art. 18 ust. 10 w zw. z art. 18 ust. 9 u.s.u.s. Odwołująca się skorzystała bowiem, składając pierwotne deklaracje rozliczeniowe i opłacając stosowne składki za kwiecień 2012r., z prawa przysługującego osobom prowadzącym pozarolniczą działalność do wyższego (niż obowiązujące minimum) określenia wysokości podstawy wymiaru składek - zgodnie z art.18 ust.8 u.s.u.s.. Należy podkreślić, że zaskarżoną decyzją organ rentowy nie podważa w/w prawa do swobodnego określenia podstawy wymiaru składek. Podstawą wydania zaskarżonej decyzji było bowiem złożenie przez odwołującą się korygujących deklaracji rozliczeniowych za kwiecień 2012r., których złożenie odwołująca się oparła na przepisach art.18 ust. 10 w zw. z art.18 ust. 9 u.s.u.s., w sytuacji, gdy wcześniej zadeklarowała w odpowiednich deklaracjach rozliczeniowych określoną kwotę, znacznie przekraczającą 60 % prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 cyt. ustawy na dany rok kalendarzowy, jako podstawę wymiaru składek za sporny okres.

Sądowi Apelacyjnemu znane są orzeczenia innych Sądów Apelacyjnych, na które powołała się strona apelująca w toku postępowania. Sąd Apelacyjny w Warszawie nie podziela poglądów prawnych wyrażonych w uzasadnieniach tych orzeczeń. Sąd Apelacyjny w Warszawie przyjął jednolite stanowisko w podobnych sprawach o zbliżonych stanach faktycznych i prawnych. Należy przywołać orzeczenia tutejszego Sądu, które zapadły w sprawach o sygn. akt III AUa 758/14 z dnia 22 maja 2015 r., III AUa 294/15 z dnia 23 marca 2016 r. i III AUa 1347/15 z dnia 19 grudnia 2016 r. Skład Orzekający w niniejszej sprawie podziela poglądy wyrażone w przywołanych wyrokach tutejszego Sądu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nie jest trafny argument odwołującej się, że brak możliwości skorzystania przez nią (w stanie faktycznym sprawy) z możliwości przewidzianej w art.18 ust. 10 w zw. z art.18 ust.9 u.s.u.s. stanowi naruszenie zasady równego traktowania ubezpieczonych w zakresie obowiązku opłacania i obliczania wysokości składek na ubezpieczenie społeczne. Jak stanowi przepis art. 2a ust. 1 u.s.u.s., ustawa ta stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, stan cywilny oraz stan rodzinny. Art. 2a ust. 2 stanowi, że zasada równego traktowania dotyczy w szczególności:

- 1) warunków objęcia systemem ubezpieczeń społecznych;
- 2) obowiązku opłacania i obliczania wysokości składek na ubezpieczenie społeczne;
- 3) obliczania wysokości świadczeń;
- 4) okresu wypłaty świadczeń i zachowania prawa do świadczeń.

Ubezpieczony, który uważa, że nie zastosowano wobec niego zasady równego traktowania, ma prawo dochodzić roszczeń z tytułu ubezpieczenia społecznego przed sądem. Przepis art. 83 u.s.u.s. stosuje się odpowiednio (art. 2a ust.3). Podkreślić należy, że wyżej cytowany art. 2a u.s.u.s., przewidując zasadę równego traktowania wszystkich

ubezpieczonych, zakazuje ich różnicowania ze względu na wymienione w nim kryteria, co oznacza, że nie ma podstaw prawnych do czynienia między ubezpieczonymi różnic związanych z ww. kryteriami. W żadnym razie nie oznacza to jednak, że wyłączone są różnice w uprawnieniach ubezpieczonych z różnych tytułów, w zależności od wysokości zadeklarowanej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie, zwłaszcza w przypadku obowiązującej zasady swobody deklarowania wysokości podstawy wymiaru określonej w art. 18 ust. 8 u.s.u.s.

Z art. 2a u.s.u.s. nie da się wyprowadzić zakazu wprowadzania zróżnicowania sytuacji osób deklarujących i opłacających składki w kwocie wyższej niż minimalna i osób opłacających składki od minimalnej podstawy wymiaru, a w konsekwencji różnicowania możliwości zmniejszania zadeklarowanej podstawy wymiaru.

Należy wskazać, że swoboda ustawodawcy do określania obowiązku opłacania i obliczania wysokości składek na ubezpieczenie społeczne świadczeń w ramach poszczególnych systemów ubezpieczenia, jest szeroka, kwestia zaś celowości i słuszności wprowadzenia odrębnej regulacji w ubezpieczeniu ww. kategorii osób ubezpieczonych prowadzących działalność gospodarczą nie podlega ocenie sądów powszechnych rozpoznających sprawy z zakresu zabezpieczenia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2002 r., sygn. II UKN 58/01, OSNP 2003/21/523 oraz wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 17 lutego 201 Ir., w sprawie Andrie v. Czechy, skarga nr 6268/08, LEX nr 736581).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w stanie faktycznym niniejszej sprawy, nie można zatem uznać, że do wydania zaskarżonej decyzji doszło w warunkach nierównego traktowania odwołującej się z przyczyn wskazanych w art. 2a ust.1 u.s.u.s.

Z tych zatem i pozostałych naświetlonych wyżej względów - na podstawie art. 385 k.p.c. - Sąd Apelacyjny oddalił apelację odwołującej A. B. Orzeczenie o kosztach postępowania odwoławczego przed Sądem Apelacyjnym uzasadnia art. 98 k.p.c, ustanawiający zasadę odpowiedzialności za wynik procesu w związku z § 12 ust. 1 pkt. 2 w zw. z § 6 pkt 3 i ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013r. poz.490 ze zm.).